

Programma 6 Energie

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Programma Energie werkte in 2021 voortvarend aan het realiseren van de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023. Dit ondanks diverse lastig in te vullen vacatures, een bestuurswissel op provinciaal niveau en een formerend kabinet (met klimaat/energie als belangrijk onderwerp).

De volgende mijlpalen lichten we graag uit.

- In februari 2021 is de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 vastgesteld.
- In mei is de eerste fase van de energiesysteemstudie afgerond.
- Alle vier de Regionale Energiestrategieën (RES'en) zijn opgeleverd na jaren van intensieve regionale samenwerking. Een samenwerking die wordt vervolgd richting uitvoering én richting versie 2 van de RES'en.
- Daarin krijgt de warmtetransitie een plaats, een onderwerp waarop we de gemeenten in 2021 ondersteunden via het Expertise Team Warmte (ETW).
- In 2021 is vanuit Noord-Brabant input geleverd op de relevante Cluster Energie Strategieën voor de industrie (CES'en).
- Provinciale Staten zijn in 2021 tweemaal geïnformeerd over de problematiek van transportschaarste op het elektriciteitsnet. De provincie heeft, eigenstandig en in samenwerking met het IPO via het REIS-traject (Bestuurlijke Taskforce Regionale Energieinfrastructuur), haar positie bepaald in het provinciale handelingsperspectief in relatie tot de ontstane transportschaarste.
- In oktober 2021 is de Bestuursovereenkomst Duurzame Polder getekend met de gemeenten 's-Hertogenbosch en Oss en met het ministerie van Economische Zaken.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Verduurzaming van de energieopwekking

Indicator:

- Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ) (verplichte indicator, bron Klimaatmonitor)
- Opgave opwek hernieuwbare elektriciteit in de RES'en (6,5 TWh in 2030)

Stand van zaken

Toelichting:

Om het doel (100% duurzame energie in 2050, grotendeels afkomstig uit Noord-Brabant) te behalen, leggen we de komende jaren sterk de nadruk op de ontwikkeling van energieprojecten (opwek en besparing). Het toekomstbeeld van 100% duurzame energie vormt een grote uitdaging. Complex en alleen mogelijk met de Brabantse mentaliteit van 'de handen ineenslaan en aanpakken'. Samen met medeoverheden dragen we zorg voor participatie waardoor een voedingsbodem ontstaat waarin draagvlak mogelijk wordt rondom de realisatie van duurzame energieopwekking.

Totale productie van hernieuwbare energie: In 2019 is dat 25,73 PJ. (de cijfers voor 2020 zijn nog incompleet).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Afspraak Wind op Land 2020, inclusief techniekneutrale verdubbelingsopgave, is in 2023 gerealiseerd (in MW)

Omschrijving (toelichting)

Indicator: in 2023 685 MW gerealiseerd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ligt op koers, zie verder Statenmededeling Monitor Wind op Land (PS4925217) De monitor Wind op Land 2021 zal rond de zomer door de minister naar de Tweede Kamer worden gestuurd en tevens naar u via een statenmededeling.

Gedeelde (netwerk-)aansluiting per RES regio realiseren

Omschrijving (toelichting)

Indicator: 4 netaansluitingen in 2023

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de samenwerking in 'Energiek Brabant' is ingezet op de realiseerbaarheid van duurzame opwek. In 2021 zijn de 1e gesprekken met de RES-regio's hierover opgestart. Zoals al aangegeven in de Statenmededeling Transportschaarste (PS 5020704) zal deze actie verder worden opgepakt en invulling worden gegeven in de te formeren Task-Force voor kortere termijnoplossingen m.b.t. transportschaarste.

Opstellen Regionale Energie Strategieën.

Omschrijving (toelichting)

2021
4 vastgestelde RES-en

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De 4 RES-regio's hebben hun RE(K)S 1.0 opgeleverd. Deze is door alle betrokken overheden (gemeenten, waterschappen en provincie) vastgesteld. Zie PS mededelingen Brabantse regionale energiestrategieën vastgesteld - Provincie Noord-Brabant en Regionale energiestrategie Metropoolregio Eindhoven vastgesteld - Provincie Noord-Brabant.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Verminderen broeikasgasemissies

Indicatoren:

- (Verplicht) Totale emissie broeikasgassen (uitgedrukt in CO2-equivalenten) in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)
- Emissie gerelateerd aan energie: totale CO2- emissie in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)
- Verbruikte energie totaal in TJ (bron: Klimaatmonitor)
- Verbruik warmte en elektriciteit in TJ (bron: Klimaatmonitor)

■ Stand van zaken

Fossiele brandstoffen leveren door CO₂-uitstoot de belangrijkste bijdrage aan de totale uitstoot van broeikasgassen. We zetten volop in op besparing en verduurzaming, want brandstoffen die je niet verbruikt leveren geen uitstoot op en duurzame energie evenmin.

Totale emissie broeikasgassen: 18,62 Mton (2019)

Emissie gerelateerd aan energie: 12,9 mln. ton (2019)

Verbruikte energie totaal in TJ: 279,44 TJ (2019)

Verbruik warmte en elektriciteit in TJ: warmte 135.028 TJ (2019) en elektriciteit 57,957 TJ (2020)

Zie ook de infographic Brabantse Energietransitie in cijfers.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bevorderen naleving van de wettelijke energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2020	2021	2022	2023	2024
Het aandeel van bedrijven dat gecontroleerd is door de omgevingsdiensten	25%	50%	75%	100%	
Aandeel van de bedrijven dat maatregelen treft/voldoet				75%	100%

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 zijn 41 controles uitgevoerd, zodat totale realisatie tot en met 2021 op 38% uitkomt. Voor 2022 zijn 40 bedrijfscontroles geprogrammeerd en voor 2023 49 controles. Daarmee zullen over de periode 2020-2023 alle bedrijven gecontroleerd zijn en zal de 100% gehaald worden. Door Corona loopt de fasering anders, het einddoel wordt wel bereikt.

Mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

Zie programma Mobiliteit m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provinciale infrastructuur en 100% elektrische bussen in concessies in Brabant.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We ontwikkelen instrumentarium voor energiebesparing bij maatschappelijk vastgoed.

Omschrijving (toelichting)

Indicator:

- Ontzorgingsloket verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Aantal deelnemende vastgoedeigenaren (140 in 2023)
- Aantal verduurzaamde vastgoed objecten (210 in 2023)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ligt op koers. Voor de uitvoering van het Ontzorgingsprogramma klein maatschappelijk vastgoed is in 2021 (d.m.v. rijks subsidie) een ontzorgingsloket opgezet. Dit loket beoogt 140 maatschappelijk vastgoedeigenaren in kleine gemeenten te ontzorgen in de verduurzaming van 210 gebouwen. Hierbij worden de eigenaars onder meer geadviseerd over mogelijke duurzaamheidsmaatregelen, financieringsconstructies en aanbesteding.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Bijdrage leveren aan een toekomstbestendige energie-infrastructuur

Indicator:

- Bijdragen aan de ontwikkeling van oplossingen voor opslag en conversie voor een haalbare en betaalbare energietransitie
In 2023 vindt beleidsevaluatie plaats.

Stand van zaken

De Alliantie Energieopslag (Brainport, BOM, DIFFER, TU/e en provincie) heeft gezorgd voor de stimulering van diverse innovaties op het gebied van energieopslag en conversie-technologie en de doorontwikkeling daarvan. Een voorbeeld hiervan is een aggregaat ontwikkeld door DENS dat elektriciteit opwekt door middel van mierzuur. Er is gestart met de opbouw van een ecosysteem voor het Brabantse bedrijfsleven en kennisinstellingen rondom dit onderwerp.

De komende jaren staat de, in het beleidskader Economie geïntroduceerde, innovatie-coalitie energieconversie en –opslag centraal in onze aanpak. We gaan met bedrijven, kennisinstellingen en de BOM in gesprek en maken afspraken over de samenwerking. Binnen de innovatiecoalitie zal onder meer worden ingezet op dunne film zonnecellen, groene chemie, waterstof en batterijtechnologie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Realiseren van een strategisch netwerk van (semi-)publieke laadpunten

Omschrijving (toelichting)

Indicator: Minimaal 1 laadpunt per 5 elektrische personenvoertuigen (2021)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We liggen volgens de monitoringsdata van RVO iets achter op de in de samenwerkingsregio Zuid afgesproken streefwaarde van 1:5. Eind 2021 is verhouding 1 op 5,3. Met de pro-actieve uitrol van laadinfrastructuur door Vattenvall als concessiehouder wordt er tot en met 2024 hard gewerkt aan de realisatie van een toekomstbestendige en gebruiksvriendelijke publieke laadinfrastructuur. Het streven is erop gericht om de verwachte sterke groei van EV-personenauto's de komende jaren bij te houden met als doel de verhouding 1:5 ((semi-) publieke laadpunten). Dit is in lijn met het provinciaal beleid en de nationale opgave vanuit het rijk te bereiken (Nationale Agenda Laadinfrastructuur), om ervoor te zorgen dat laadinfra geen belemmering vormt voor de verdere groei van het aantal elektrische personenvoertuigen. Hierbij zijn niet alleen publieke laadpunten van belang, maar ook privaat laden op eigen terrein en de uitrol van snellaadlocaties (o.a. langs snelwegen). Op enig moment zal in de samenwerkingsregio Zuid bezien moeten worden of in de totale context, de beoogde verhouding nodig is/blijft voor stimulering van elektrisch rijden.

Stimuleren netwerksamenwerking rond en eerste uitrol van innovaties in de energie-infrastructuur

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren:

- Opslag en conversie voor een haalbare en betaalbare energietransitie (2 pilots t/m 2023)
- Aantal projecten waarin het mogelijk maken van een grootschalige uitrol van een nieuwe technologie een bijdrage levert aan het eerder en/of tegen geringere kosten behalen van de provinciale energiedoelstellingen (1 in 2023).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

*** Opslag en conversie**

De alliantie Dutch electrolyzers zet zich in voor onderzoek en ontwikkeling van de next generation electrolyzers voor de productie van waterstof (VDL-EIRES, Prodrive, Demcon). De ontwikkeling van nieuwe batterijtechnologie (o.a. LeydenJar, Lionvolt, Holst) en de start van het BCC (Battery Competence Center), waarin kennisinstellingen en industrie samenwerken op materialen, modules en circulariteit zijn goede voorbeelden van de opbouw van het ecosysteem rondom waterstof en batterijen. Deelnemers zijn onder andere RAI Automotive, TNO, VDL, DAF, ELEO, Lionvolt, LeydenJar, Holst. De Innovatiecoalitie Batterijen brengt de diverse innovatielijnen samen.

* Aantal projecten waarin het mogelijk maken van een grootschalige uitrol van een nieuwe technologie een bijdrage levert aan het eerder en/of tegen geringere kosten behalen van de provinciale energiedoelstellingen.

Dit betreft een streefwaarde 2023. Welk project dit gaat worden is op dit moment nog niet bekend. Opties hiervoor zijn de wamtebatterij van Ecodorp Boekel, de dunne film laminaat flexlijn van Solliance die momenteel wordt gebouwd bij de Brainport Industry Campus of grootschalige opwekking van zonne-energie op bedrijfsdaken gekoppeld aan opslag en directe aflevering.

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij;
- Energiefonds Brabant;
- Innovatiefonds Brabant;
- Enexis NV/ Enpuls.

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Jaarrek. 2020 realisatie	Begroting 2021 oorspronkelijk	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021 realisatie	Verskil begroting - realisatie
<u>Lasten</u>					
Programmalasten	6.901 N	6.110 N	6.120 N	4.334 N	1.785 V
Toegerekende organisatiekosten	4.181 N	2.888 N	4.533 N	3.951 N	582 V
Totaal Lasten	11.082 N	8.998 N	10.652 N	8.285 N	2.367 V
<u>Baten</u>					
Programmabaten	2.326 V	181 V	2.151 V	2.498 V	347 V
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	0	0	0	0	0
Totaal Baten	2.326 V	181 V	2.151 V	2.498 V	347 V
Saldo van baten en lasten	8.755 N	8.816 N	8.501 N	5.787 N	2.714 V

Verschillenanalyse

6. Energie - Afwijking lasten (bedragen x € 1.000)	2.367 V
laadinfrastructuur	380 V
In 2020 zijn de provinciale laadpalen verkocht, de afwikkeling heeft in 2021 geen financiële consequenties meer gehad. De raming voor 2022 en verder zal bij burap I 2022 bijgesteld worden.	
Ontwikkeling Energieprojecten	1.370 V
De uitgaven m.b.t diverse (grote) energieprojecten (Innovaties, Duurzame polder, aardgasvrije wijken Energie Wind A16) zijn lastig te plannen. Diverse uitgaven schuiven door en zijn/worden in 2022 gerealiseerd. Vertraging is mede veroorzaakt door moeilijk in te vullen vacatures.	
Toegerekende organisatiekosten	582 V
De toegerekende organisatiekosten komen op basis van de gerealiseerde uren-inzet lager uit.	
Overige: saldo van overige lagere en hogere lasten	35 V
6. Energie - Afwijking baten (bedragen x € 1.000)	347 V
Bijdragen ontwikkelaars en RES regio's	300 V
Inkomsten vallen hoger uit en hebben betrekking op bijdragen van ontwikkelaars Wind A16 project en bijdragen van RES regio's aan projectleiding RES.	
Overige: saldo van overige lagere en hogere baten	47 V

